МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
та філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА

SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE WORK OF A CHILDREN`S TRAINER

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025 р.

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни *«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* є однією із складових комплексної підготовки фахівців

«18» вересня 2025 року. 12 с.

Розробник: *Сонечко О. С., викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії.*

Проєкт робочої програми вибіркової навчальної дисципліни *«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* розглянуто на засіданні *кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії*
Протокол № 2 від «23» вересня 2025р.

Завідувач кафедри Людмила МАТВІЄНКО

Проєкт робочої програми вибіркової навчальної дисципліни *«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* розглянуто Навчально-методичною комісією *Навчально-наукового гуманітарного інституту*
Протокол № 2 від «14» жовтня 2025 р.

Голова Олег БОБІНА

Проєкт робочої програми вибіркової навчальної дисципліни *«СОЦІАЛЬНО_ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* погоджено з навчальним відділом
Начальник відділу Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни *«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

ЗМІСТ

Вступ ……...4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 5
3. Передумови для вивчення дисципліни.....5
4. Очікувані результати навчання.....5
5. Програма вибіркової навчальної дисципліни.....6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....8
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....8
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....11
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення використання яких передбачає навчальна дисципліна.....11
10. Рекомендовані джерела інформації.....11

ВСТУП

Анотація

Завданням цього курсу є сприяння та формування у студентів – майбутніх тренерів теоретичних та практичних знань щодо особливостей роботи з дітьми та підлітками. Робота з дітьми-спортсменам передбачає врахування багатьох психологічних моментів. Під час проведення лекційних та практичних занять студенти матимуть можливість отримати уявлення про психологічну підготовку дітей до спортивних подій (тренування, виступи, спортивні збори тощо).

Курс зорієнтований на ознайомлення з особливостями не тільки спортивної, виховної, але й соціальної та психологічної роботи майбутніх тренерів із дітьми та підлітками - членами спортивних команд, секцій та клубів.

Курс призначений для студентів всіх спеціальностей.

Ключові слова: тренер, спортивна підготовка, підлітки, професійний спорт.

Abstract

The purpose of the course is the promoting and formation among the students – future trainers the theoretical and practical knowledge about features of the work with children and adolescents. The work with the children-sportsmen foresees taking into account many psychological aspects. During the lectures and practice, students will have an opportunity to receive an information about the psychological preparation of the children for the sports events (trainings, sports performances, sports camps).

The course is focused on familiarization with the features not only sports and educational work, but also social and psychological work of the future trainers with the children and teenagers – members of the sports teams, sections and clubs.

The course is assigned for the students of all the specialties.

Key words: Trainer, sports training, adolescents, professional sports.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Загальна кількість годин – 120</td><td rowspan="6"></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>15 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>75 год.</td><td>108 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3;
самостійної роботи студента – 5.</td><td rowspan="2">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни *«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ТРЕНЕРА»* є підготовка здобувачів вищої освіти до професійної тренерської діяльності, враховуючи особливості різних вікових спортивних груп; розуміння психології поведінки дітей та підлітків під час тренувань, спортивних виступів, змагань, спортивних зборів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов вивчення дисципліни немає, так як вона є вибірковою.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті опанування курсу студенти мають знати:

- Умови та передумови професійної діяльності тренера
- Психологічні особливості поведінки дітей та підлітків під час занять спортом
- Основні моменти та умови організації тренувального процесу
- Особливості взаємодії тренера або тренерської команди із спортсменами підліткового віку та їх батьками

Студенти повинні вміти:

- Визначати основні та другорядні задачі професійної спортивної роботи з підлітками
- Впроваджувати новітні практичні та теоретичні розробки та практики під час планування тренувального процесу
- Самостійно готувати матеріали для практичних занять, готувати та представляти тематичні презентації, готувати тези, наукові статті або доповіді на конференції
- Вміти писати наукові студентські роботи, використовуючи власний спортивний досвід

5. ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Значення тренера у сучасному професійному спорті

Тема 1. Особа тренера у сучасному спорті.
Завдання та функції тренера. Основні професійні завдання та функціональні зобов'язання тренера. Розвиток та становлення соціального інституту тренерства. Професійна підготовка та навчання майбутніх тренерів.
Література: [2, с. 30-35] .

Тема 2. Складники професійної майстерності тренера.
Загальнотеоретична підготовка. Академічна підготовка фахівців. Власні спортивні навички та досягнення. Об'єктивні та суб'єктивні показники успішної тренерської роботи.
Література: [2, с.89-96].

Тема 3. Організація та впровадження тренувального процесу.
Необхідні організаторські здібності тренера. Складання графіку тренувань.
Література: [2, с. 11-16].

Тема 4. Тренувальний процес дітей та підлітків.
Особливості формування тренувальних дитячих та підліткових груп. Аматорські групи та команди професійного спортивного спрямування.
Література: [1, с. 94-108].

Змістовий модуль 2. Навчально-виховні процеси у дитячому та підлітковому спорті

Тема 5. Виховна та педагогічна тренерська діяльність
Виховний аспект тренерської роботи у спортивних школах. Значення виховного впливу та педагогічних умінь тренера. Авторитет тренера.
Література: [1, с. 74-82].

Тема 6. Психологічні аспекти поведінки у дитячому та підлітковому спорті.
Дитяча психологія та її значення для спортсменів-підлітків. Моделі поведінки спортсменів-підлітків в індивідуальних та командних видах спорту.
Література: [1, с.135-147].

Тема 7. Спортивна активність та індивідуальність підлітків.
Заняття спортом як засіб самовираження для підлітків. Спорт як канал соціалізації. Індивідуальна зацікавленість та особисті прагнення дитини (підлітка) в спорті. Особливості поведінки підлітків на майданчику та поза ним. Культура поведінки вболівальників.
Література: [1, с. 22-36].

Тема 8. Специфіка взаємовідносин між тренерами та батьками
Батьківський та тренерський авторитети та їх вплив на активну спортивну діяльність дитини (підлітка).Вплив батьків на прийняття рішень щодо професійних занять

спортом. Невтручання батьків у процеси тренування та спортивної підготовки.
Література: [1, с.122-130].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Значення тренера у сучасному професійному спорті								
Тема 1. Особа тренера у сучасному спорті. Завдання та функції тренера.	14	4	2	8	12	-	–	12
Тема 2. Складники професійної майстерності тренера.	16	4	2	10	18	2	2	14
Тема 3. Організація та впровадження тренувального процесу.	16	4	2	10	16	2	-	14
Тема 4. Тренувальний процес дітей та підлітків	15	4	2	9	12			12
Разом за змістовим модулем 1	61	16	8	37	58	4	2	52
Змістовий модуль 2. Навчально-виховні процеси у дитячому та підлітковому спорті								
Тема 5. Виховна та педагогічна тренерська діяльність	16	4	2	10	16	2	–	14
Тема 6. Психологічні аспекти поведінки у дитячому та підлітковому спорті.	16	4	2	10	16	2	-	14
Тема 7. Спортивна активність та індивідуальність підлітків.	16	4	2	10	14	–	2	12
Тема 8. Специфіка взаємовідносин між тренерами та батьками	11	2	1	8	16	-	-	16
Разом за змістовим модулем 2	59	14	7	38	62	4	2	56
РАЗОМ ЗА КУРСОМ	**120**	**30**	**15**	**75**	**120**	**8**	**4**	**108**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Роль, функції та завдання тренера у сучасному спорті	2	–
2.	Складники професійної майстерності тренера	2	2
3.	Тренувальний процес: підготовка, організація, впровадження	2	–
4.	Особливості планування тренувального процесу дітей та підлітків	2	
5.	Виховна та педагогічна тренерська діяльність.	2	–
6.	Психологічні особливості поведінки у дитячому та підлітковому спорті	2	–
7.	Спортивна активність як елемент індивідуальності підлітків	2	2
8.	Специфіка взаємовідносин між тренерами та батьками	1	–
	Разом	**15**	**4**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год./1 заняття;
- підготовка до семінарських занять протягом семестру – 2-4год./1 заняття;
- написання доповіді, домашньої контрольної роботи, аналітичний огляд теми, підготовка та захист презентації (обсяг однієї роботи – 10-20 аркушів А-4) – мінімум 10-45 годин на 1 роботу,
- складання тематичного словника – 8-10 годин
- підготовка до контрольних заходів – 15-30 год. на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	8	8
2	Підготовка до семінарських занять	16	8
3	Написання доповіді, наукових статей, тез для студентських науково-практичних конференцій	10	20
4	Підготовка та захист тематичної презентацій	10	12
5	Написання домашньої контрольної роботи	-	20
6	Підготовка до модульної контрольної роботи	15	-
7	Складання словнику	-	10
8	Підготовка до заліку	16	30
	Разом	**75**	**108**

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді на практичних заняттях;
- модульна контрольна робота;
- підготовка та захист тематичної презентації;
- залік.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки з презентації та заключного заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми поточного контролю – усне та письмове опитування, презентація індивідуального завдання.

Форми проміжного контролю – модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю – залік.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на практичних заняттях	**Критерії оцінювання**
3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
2	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; припускаються несуттєві помилки у викладанні матеріалу
1	Відповідь містить значну частину суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 24 (8 тем по 3 бали).	

Написання доповідей, тез, підготовка та захист тематичної презентації		**Критерії оцінювання**
Денна форма	Заочна форма	
6-5	8-10	Робота виконана у встановлений термін. Виклад основного матеріалу обґрунтований та логічний. Висновок повний, містить аналіз, аргументований.
4	6-7	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильно, достатньо повна, логічна; допущено несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3	4-5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Завдання виконано частково правильно, є неточності, недостатньо обґрунтована думка.
2	2-3	Робота виконана із порушенням встановлених термінів. Завдання має суттєві помилки, аргументи не сформульовано, неправильно використано терміни.
1	1	Робота виконана із порушенням встановлених термінів. Відповідь містить велику кількість значних помилок, немає висновку.
0		Студент не виконав завдання
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 10 балів		

Написання МКР (денна форма навчання)	Критерії оцінювання
11-13	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
7-10	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3-6	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1-2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, використовується невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді, робота не виконана
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 13 балів	

Контрольна робота (заочна форма)	Критерії оцінювання
30-44	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
18-29	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
10-17	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
1-9	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 44 бали	

Залік	Критерії оцінювання
30-40	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
16-29	Відповідь в цілому правильна, але містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1-15	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді на питання. МКР не виконані.
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 40 балів	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	8х3 бали = 24 бали	2х3 бали = 6 балів
Написання доповідей, тез, підготовка та захист тематичної презентації	10 балів	10 балів
Поточний модульний контроль	2х13=26 балів	–
Контрольна робота (письмово)	–	44 бали
Залік	40 балів	40 балів
Всього:	100балів	100 балів

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

			Денне відділення	Заочне відділення
		Вид роботи	Кількість балів	Кількість балів
ЗМ1	Т1	Участь у семінарських заняттях	3	
	Т2	Участь у семінарських заняттях	3	3
	Т3	Участь у семінарських заняттях	3	
	Т4	Участь у семінарських заняттях	3	
	ПМК	Модульна контрольна робота	13	
ЗМ2	Т5	Участь у семінарських заняттях	3	
	Т6	Участь у семінарських заняттях	3	
	Т7	Участь у семінарських заняттях	3	3
	Т8	Участь у семінарських заняттях	3	
	ПМК	Модульна контрольна робота	13	
Написання доповідей, тез, підготовка та захист тематичної презентації			10	10
Написання домашньої контрольної роботи			---------	44
Складання заліку			40	40
Сума			100	100

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Аудиторний фонд НУК ім. адм. Макарова, проєктор.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гейтенко В. В., Пристинський В. М., Зайцев В. О. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту / В. В. Гейтенко, проф. В. М. Пристинський, В. О. Зайцев. Навчально-методичний посібник. Слов'янськ: вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 171 с.
2. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. – Вінниця: «Планер», 2007. – 273 с.
3. Rainer Martens. Successful coaching. - 4th ed. United States: Human Kinetics, 2013. 443 p.

Допоміжна література

1. Волков Л.В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту. Підручник /Л.В. Волков. Вид. 2-е,пер. і доп. - К.: Освіта України, 2016. – 464 с.
2. Круцевич Т.Ю, Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді. Посібник. / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2011. – 224 с.
3. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2008. – 276 с.
4. Кошева Л. В. Педагогіка: курс лекцій для студентів спеціальності 017 – Фізична культура і спорт / Кошева Л. В. – Краматорськ: ДДМА, 2021. – 200 с.
5. Воронова В. І. Психологія спорту / Психологія спорту – К.: Олімп, л-ра, 2007. – 298 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL :http://www.nbuv.gov.ua/
2. http://tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/
3. https://ubf.com.ua/
4. https://fbu.ua/
5. https://uaf.ua/

Розробник програми Ольга СОНЕЧКО